

Nuo Redakcijos.

Vistems mūsų skaitytojams ir draugams veliname linksmi sulaukti Naujų Metų ir podraug širdingai trūkštame, idant kiekvienam iš jūsų ateinanti metai būtų laimingi, pilni linksmų valandų ir neužviltinų išsipildymų kiekvieno lukesčių.

Milie skaitytojai! Štai jau XIX metų prabėgo, kaip „Vienybė Lietuvninkų“ tarnauja mūsų brolių išėvių reikalams. Kiek per tą laiką praslinko visokių persivertimų, kaip mūsų pačių gyvenime, taip ir abelname bėgyje visos draugijos! Trumpa ir lengva išart: 19 metų. Bet tie, kurie juos pragyveno čia Amerikoje, kurie prisistebėjo lietuvių čia nykščiam gyvenimui, daug jie visko matė ir pasimokino. Ypatinai arčiausį susidurimą su žmonių gyvenimu turi laikraščiai. Ir budami tokiam padėjime, jie yra nelyginant veidrodžiai, kuriame turi netiktai atsišviesti dabartinės peripetijos žmonių kultūros, bet turi užsilaikyti ir visas atspindys išsiplėtojimo garsingos tautos istorijos. Nevisada vienok laikraščiai tą savo ypatybę čielybėje atsiekia. Laikraščiai lietuviški, kaip organai vėlai prabudusios tautos, tautos slogintos iš visų keturių vėjų, neturi iš kur pasemti tiek daug rimtos ir buinios medegos, kad galėtų taip umai išplėtoti savo veiksnius ant visų gyvenimo šakų ir tuos veiksnius tobulai visur kur pritaikinti. Prie to dar prisidėjo ankstyvas pasiskirstymas į partijas, taip kad iš lietuviškų laikraščių (Amerikoje išėinančių) beveik kiekvienas turi savo partiją. O tas atsiliepia ant visos visšomenės, kurios reikalais laikraščiai jau nebeturi ir nebeturi laiko užsiimti, nes kleidžia spēkas ant

palaikymo reikalų savo partijos. Draugijos sąnariai irgi šliejasi prie tų laikraščių, kuriuose kiekvienas mato geriau gvildomus jų reikalus. Aiškių partijų juk mes dar neturime, bet yra partijikes slaptoš, kruvelės žmonių dar nepilnai pažįstančių skirtumus savo reikalų kurios tai kaskartas aiškiau pradeda išdirbti savo draugijiškas ir ekonomiškias pažvalgas ir tveria preliudiją į busimas didesles partijas. To vienok nereikia nusigąsti. Per tokius etapus perėjo visos tautos. Mes slinkstame paskiausia. Bet ir mes einame jų pėdomis.

Ižengdami į XX metus savo gyvasties, mes pasistengsime susiartinti su savo skaitytojais į kuoširdingiausius sątykius. Turime prizadus keletu rimtesnių vientaučių, kurie ketina sušelpiti mumis nuolatine savo sądarbyste ir kurių rankos jau yra literaturoje žinomos: jie tai padės mumis eiti sunkum, erškėčiuotu keliu, raitant iš po kojų akmenis ir grindžiant mūsų broliams tvirtą kelią į progresą.

Širdingą ačių ištariame tiems mūsų draugams, kurie nuo seno šelpia mums savo rašteliais, straipsniukais, korespondencijomis ir žinutėmis. Pasitikime, kad ir ant tolesnio laiko mes vėl susitikime, kaippo seni pažįstami, ant to paties lauko ir remdami viens kitą murysime tą milžinišką Tautišką Namą — apšvietimą žmonių tautiškuose bei ekonomiškuose klausimuose.

Vien. Liet. Redystė.

Vienybės skaitytojams

Visi „Vienybės“ skaitytojai yra užkviečiami atnaujinti prenumeratą ir sykiu prisijūsti užvilktą skolą, idant parašydami skaitytojus į naujas knygas adresu, sykiu ir juos įrašytumėm, kad gautų visus numerius ir neturėtų pertraukos skaitymė.

Isz Lietuvos.

Naumiestis, Suvalkų gub.

Netoli Naumiesčio, 1-mą gruodžio buvo sušauktas valsčiaus liesnistvos susirinkimas. Ant susirinkimo perskaitė vaitas rusiškai, paskui persakė lietuviškai augščiau-j padavadyjimą kas link „zapasųjų“. Mat anot padavadyjimo nereikės eiti tiems į karę, kurie turi šeimynos keturias ypatas. O užmušties ant karės lauko paskirta „pensija“: užmuštojo šeimyna gausianti kas mėnuo po pudą (40 sv.) miltų, 10 sv. kruopų, ir 4 sv. druskos. Tai kokia malonė!

Nuo Naumiesčio už 9-nių varstų į rytus, į kaimą Raugailų, 1-mą gruodžio nuvažiavo du vežimai raudonsiulių: 3 žandarai, žandarų viršininkas, prakuroras ir keletas žemargių. Kelias buvo labai blogas ir pusėtinai šalo, tai „godieje ponai“ gavo pėkšti žirklioti daugiau kaip mylių, nes važiuojant gali kaulus iš pilvų iškratyti, ir šaltis gerai čiupinėjo, kad net barzdos „ponų“ pabalo. Pas ką jie ten buvo, ir ar ką rado, negavau dažinoti, nes žandarai niekam nieko nepasakoja. Jei dažinosiu, pranešiu.

Naumiestyje pradžioje lapkričio iš nakties moteriškė Dunaanienė rado pamestą ką tik gimusį kudikį, mergaitę. Per valsčiaus susirinkimą vaitas apsakė tą atsitikimą valsčiui ir klause: ar jūs patį apsiimat auginti radviliuką, ar atiduosime jį į „prijutą“? Valsčiaus ukininkai apsiėmė patį auginti, nes esą piemenų ir darbininkų reikia, o į „prijutą“ atidavus, vistiek reikisų pinigų sudėti ant auginimo, o naudos iš to radinio nieko nebus. Bet ant laimės ar nelaimės tas nelaimingas radinys dėl nežinomų priežasčių pasimirėvos tik keletą dienų pragyvenęs.

Pabaigoj lapkričio prasidėjo daili žiema; smagiai pašalo ir pasnigo, bet keliai labai blogi; su rogemis sniego dar reiktų, o su ratais biaurei krato.

Kartas nuo karto pradeda pasirodyti lietuviškos knygelės ir brošurėlės Lietuvoje spaudintos; teipgi Kaune, Vilniuj ir Peterburge galima gauti pirkti visas „nekalto“ įtalpos knygeles spaudintas užrubežyje, o prieg tam ir kunigų „Kryžių“. Baimingieji ir dievuočiai iš to turi didelį džiaugsmą ir garbina „maloningą, nuo Dievo leistą maskolių valdžią“, o neatmena, kiek nekaltų aukų ir sąsų prekavo Lietuvai gavimas tos „malonės“.

Skaitikas.

Vainutas, Raseinių pav., Kauno gub.

Lapkričio 13 d. š. m. Pas mus dar tikros žiemos nėra. Oras šlapias, sniego mažumė buvo iškritę, bet tas neilgai užsilaikė.

Abelnai gyvenimas Lietuvoje, kitur pagyvenusiam, nelabai linksmas, matant lietuvių vargus po valdžia caro; iš vietinių lietuvių mažai kas tesusipranta; jiems rodosi, kad Rusijojej taip gerai, kad geriau negalima nė reikalaut.

Jau ir pas mus pradėjo vaikščioti gandas apie išėisiamus lietuviškus laikraščius. Raseinių pav., Naumiesčio parapijos klebonas bažnyčioje užsakė, idant lietuviai ateitų pas jį užsirašyti lietuvišką laikraštį, kurio prekė busenti ant metų 5 rubliai (turbut tai minėtosios mūsų laikraščiuose „Vilniaus Žinios“); neįstengiant užsirašyti pavieniui, jis kalbina susidėti kokiems 5-kiems žmonėms, nes žinoma yra kad Lietuvoje pinigų neperdaug, — o tada pasidalindami skaitytų; tai būtų vis geriau, kaip niekas. Bet, kaip matyt, mūsų žemaičiai nelabai kimba prie skaitymo, sako: „Kokymas da poną, kad ba rakala

uz gazatas pinigų lėšme"... O kaip ant monopolinės pinigų „pralėsti“, tai jau jiems išrodo, kad tai yra būtina jų priderytė. Aš mislyju, kad mūsų krašte mažai teatsiras to naujo lietuviško laikraščio skaitytojų. V.

Laiškas vieno iš „zapasnųjų“.

Tautietis J. Nemura iš Baltimorė, Md. prisiuntė mums tulo lietuvio, paimto į karę, laišką, kurį čia su menkais pataisymais patalpiname. Laiškas rašytas iš Suvalkų; jis dailiai karakterizuoja lietuvių kaimiečių nuomonę ir protavimus apie karę. Laiškelis skamba šiaip: „Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus, atsakykit: ant amžių amžinųjų Amen. Dabartės sveikinu jus, mieli broliai Antanuk, Vincuk ir Jonuk, bučiuodamas jus skaisčius veidelius, ir kloniojuos iki pilkai zemelei, atsi sveikindamas einant į karę. O Jezau! atėjo pabaiga (svieto)... o kada bus paskutinė adyna: pagrįžt ar mirti karėje?... Prašau melskit p. Dievo, kad visi susigadytų ir būtų ramybė; melskit visi mieli broliai ir jų draugai, ir prašykit visų amerikų, visos žemės Amerikos, ir kitų, kad melstų Dievo pakajaus, ba gali prazuti visas svietas. Nebaikaukit: melskitės tikrai. Nemislykit, kad mes tik vienį prazusime; gali but kad tas ateis ir jums visiems. Melskite pakajaus, nes už pinigus jo nupirkti negalima. Atisveikinu mieli broliai mažu ant viso amžiaus. Dovanokit, mažu katras pykot ko ant manęs; dovanoju ir aš jums. Kad nors mes neliktume kalti viens kitams. Melskit, melskit Dievo pakajaus: keldami, guldami ir dirbdami dusaukit pakajaus... Sudie, mieli broliai. Da mes esam Suvalkuose, o kur ir kada eisim, neži-

nau. Jei rašysit gromatą, tai rašykit labai umai, tai mažu dar gausiu. Į tėviškę teipgi parašykit: suramjkit mano pačiukę ir vaikelius mano: Magdutę, Vincuką, Juozuką ir Pranutį. Palikau sergančią pačiukę... bėda, bėda ir bėda! Ašaros, o ašaros bėga be perstogės... Gaila vaikelių, gaila pačiukės, namelių, visokių daigtelių; gaila prigimtos šalėlės, nuo kurios umai prisiėjo atsiskirt be jokio apsimislinimo... Jeigu katras kada pagrįžtumėt iš Amerikos į tėviškę, nepastumkit mano vaikelių, gelbėkit kiek galėdami... Net žemė drėba, kaip traukia kariumenė iš visų pusių; kareivių, kaip skruzdžių skruzdynėj!... O kas ten darosi, ir koks judėjimas — o, o, o... tai sunku ir apsakyti! Daug, daug ir daug! Sakė, kad neis: — eina, kaip avys į tvartą... O kiek mantos turi mūsų ciecorius: pinigų ir visko — protas neapima; nebuvau matęs tiek, kaip gyvas. Jau ir arklius nuo žmonių nupirko. — Bus gana tuomtarpu. Amen. — Da mažu ir mūsų mantą ir namus atims, nieko nežinia. Sako, kad žims į karę nuo 18 metų iki 60. Nežinia, kas bus... oi, oi, oi! Dusauja visi, ir gal jau visas sutvėrimas suėjo: gązdinasi ir raminasi viens kitą. Nežinia, kas bus... Sudie, sudie! Mažu kada ir pasimatysime. A. N.”

Rašėjas to laiškėlio, kiek matyt buvo iš rankraščio, yra gerai prasilavinęs lietuviškai rašyti ir prie tamsuolių jo priskaityti nėra galimu. Vienok, koks itikėjimas į fatalizmą! Visas jo psichiškas krutumas sukasi apie maldą ir didybę caro, nors čia beveik iš tų pačių versmių išteka visas sugriovimas jo privatiškos gyvatos ir veda jį ant mirties... Tai mat vis vaisiai tikėjimiškos civilizacijos.

Pluoostelis „Žvaigždės“ spinduliu.

„Žvaigždė“ n. 37 nusitvėrus „Darb. Vilties“ vieną tikrai sakinį, parašė čielą straipsnį po antgalviu: „Vilties teisybė“. Teisybė, ji prisizada parodyti toliaus ir kitus „prikaišiojimus“. Bet tai, rodos bus per ilgą kritika, kadangi dėl vieno tikrai sakinio, geriau sakyti, žodžio, parašė ilgoką straipsnį. — Mat „Darb. Viltis“ savo ilgokam straipsnyje pasipiktinus iš „Žvaigždės“ pasielgimų, kad ji neteisingai S. L. A. vadinanti „šliuptarnišku“. Tai gi šitą paskutinį žodį nusitvėrus „Žvaigždė“ ir kritikuoja, parodydama, kad S. L. A. yra tikrai „šliuptarniškas“. Tam tikslui ji priveda eilę pasveikinamųjų telegramų iš „Vienybės“, pagal kurių ir aš sutinku su „Žv-dė“, dažinojėms nuo jos kad „šliuptarnis“ reiškiąs persiemusį „idėjoms, troškimais taktika ir metoda“ d-ro Šliupo, kurs „nekenčia dvasiškijos ir tikėjimo, pravardžiuoja juos visokiais negražiaus žodžiais“, o vardas „šliuptarniškas“ tai „galis buti duotas kokiai organizacijai“, kuri arba pasiryžus „platinti d-ro Šliupo“ idėjas, arba susideda „bent iš didesnės dalies — iš šliuptarnių“. Tarp tų telegramų, kurie teisybė, „negražus“, — yra priskaityti du telegramai šio kio turinio: 1) „Laikas jau nusikratyt barbariškus carizmus ir senovės kvailus papratimus“; 2) „Tegyvuoja protas, teisųksta burtai“ — trumpai pasigiria su savo bedievyste T. Sargunas iš Methuen, Mass. — pridėda „Žvaigždė“. Kaip matote ir burtus atmesti yra bedievyste. Tokiu budu ir vysk. Valančauskį, ir kitus kunigus, naikinančius burtus, „Žv-dė“ apskelbja bedieviais. Teip pat „Žvaigždė“ paaiškina, kad „senovės kvailių papratimai“ tai esą tikėjimas. Tokiu budu

kas negarbina carų, kaip dievų, kas negra skaito už žmogų, kas karėms nepripažįsta dieviško įstatymo ir tt. ir tt., — tas yra bedievis, nepildantis tikėjimo. Tokiu budu ir „Katalikas“ ir „Žv-dė“ turėtų buti grynai-bedieviškais laikraščiais, kadangi išjuokia minėtas ir kitas senovės kvailystes. Ne už tas kvailystes mes kaltintume „Žv-dė“, kuri toliau eimanojo, kad „D. Vil.“ nepripažįstanti Sus-mą L. R. K. A. už katalikišką, kadangi tą žodį rašanti svetimžodzenklyj („“) Nereikalaujama „turėti proto net augštai mokyto d-ro Šliupo“ „Ž-dė“ iš to supranta, kad „doras ir teisingas p. Šliakys“ pripažįsta Sus-mą „ne už katalikišką, bet tikrai už *kuniginį*“.

Nežinau, kaip samprotuoja „D. V-tis“ (nes jos negaunu. Gaila!), bet visiems zinoma, kad katalikai ir jų vadovai-kunigai tankiai pasielgia nekatalikiškai. Ak zinome net kunigus, kurie kun. Čivinsko pamokslą pripažino už „nekrikščionišką, ne katalikišką“, kurį vienok visi katalikiški lietuviški laikraščiai, savo laiku, pagyrė. Neseniai Garliavos džiakonas Budz. visiškai pagoniškai pasielgė, mokįdamas parapijonis permaldauti rustybę senovės pagoniško dievo-Perkuno, skambinant jam su „stebuklingu“ varpeliu, ir atvirai siundydamas policiją ant to, kurs išdrįso mesti tą varpelį... „Žv-dė“ teipgi paskelbė daug raštelių grynai nekatalikiškų (pvz., kad visi tamsiausieji girtuokliai skaitą tik „V-bė“, „L-va“, „Varpą“, kada jie *nieko* neskaito, bijodami bedievystės! O kurstymas žmonių, (dagi net ne savųjų), kad jie atsiiminėtų aukas — ar turi kokį sąryšį su krikščioniška dora?).

Aš pasakiau — nesiginčiju, kad S. L. A. yra „šliuptarniškas“. Bet jeigu katalikai, ar kunigai, nekenčia, kad juos vadina „rymiečiais“, „kunigi-

niais", „klerikalais", tai tegul nepravardžiuoja ir S. L. A. arba kitų neklerikalų „šliuportarniais". Juk šis žodis yra tikrai kunigų arba kuniginių nukaltas, kada žodis „kuniginis" (ypač „kuniginė") seniai pačių žmonių Lietuvoje vartojamas, ir reiškia tą, kurs mėgsta mylėtis ir svečiuotis su kunigais. „Ž-dė" su pamėgimu vartoja „šliuportarnį", nors tamsioji minia visiškai nesupranta, nuo ko tas žodis paeina, ir dėlto iškraipo jį visiškai negramatiškai ir žino tikrai, kad tai reiškias kokius „naujos vjeros" žmones, labai baisius, ale tik tiek jie geri, kad „runda" nori permaintyt, kad jis nesmaugtų teip su „padotkais" ir su visokiom štriuopom. Teip tamsiausieji kaimiečiai kalba. Kunigai noriai palaiko tas tamsias kalbas apie „naują viera", ir „Ž-dė" tai patvirtina sakydama: „šliuportarnis ne yra geru kataliku; atpenč yra katalikystei ir visokiam tikėjimui (išskiriant bedievystę) priešingu". Mat ir bedievystė papuolė į skaitlių tikėjimų!

Nekęsdama „nėgrazių žodžių" „Ž-dė" savo straipsnyje paminėdama „D. V-ties" išleistoją (o tankiai jį mini!) niekad neužmiršta pridėti „doras ir teisingas", lyg kad būtų jo toks titulas, — o ant pabaišos patvirtinus, kad jis „prirašęs absurdu užtektinai (kad ir 36-tame „Vilties" No.), tegul nors vėlai atsimena, juog ant pečių nešioja galvą, o ne puslę"...

Kaip augščiau matėme, tai ir p. Šlekys galėtų tais pačiais žodžiais atkirst „Ž-dei", bet tai būtų mėtymas pilkės... O čia reikia darbo, ne žaislų. „Žvaigždė" moka žodžiais žaisti, o „žvaigždiečiai" jei tveriasi prie darbo, tai, matome, ne visada krikščioniškai... — Beje, da turiu paminėti „Žv-dės" N. 32 purijimus ant p. Stagaro, kad jis „D. V-tyje"

išrandas, „juog Amerikoje yra tikrai dvi šelpiančios mokslą draugystės: „Aušra" ir „Tėvynės Mylėtojų Draugystė", o „Motinėls" esą nėra paminėta. Tą „Ž-dė" pavadina sekimu „Vienybės" ir „Lietuvos" pėdomis ir pranašauja: „Ne užilgo „Viltyje" skaitysime, juog kunigai „Motinėls" pinigais prisikemša sau kišenių, augina minyškas, ir kitokius nonsensus". — Ar ir šita vertelgystė — krikščioniška? — „Naujoje profesijoje p. Stagarui velyjame pelnyti liaurus — nuo panašių į save žmonių" — „Viltis" privalo paaiškinti, ar ji rašė statistiką „šelpenčių mokslą draugysčių" ir praleido „Motinėlę". Jei teip, tai verta „pabaust", o jei ne, tai „Ž-dė" neturi tiesos ne tik prunkšti, bet ir kritikuoti už tai.

Katalikas.

KARĖ

Maskolijos su Japonija.

Suiminiai patekė į japonų nevalę, pasakojo apie baisias maskolių nuotrotas ties „203 metrų" kalnu, kuomet jie pasiryžo tas augštumas atmušti nuo japonų. Tam tikslui buvo parinkta patį smarkiausi pulkai, kur tarp kitų buvo ir garsios: Sekma divizija rytinės Siberijos šaulių bei Ketvirta artilerijos brigada. Bet nežiurint į smarkybę kabinusių į kalnų lavių raitelių, visi jie buvo sukriušti į tarpukalnes ir paversti į stirtas lavonų. Prie to prazuvo ir jų vadai: gen. Kondratenka, vedęs Sekmą diviziją, ir gen. Irman, vedęs raitelius. Tų dviejų burių beveik visai nieko nelikę. Išdraikyta tapusi ir Ketvirta rytinės Siberijos divizija, o jos vadas, gen. Fock, esąs sunkiai pazeistas. Ar tos žinlos yra teisingos, negalima žinot, teipgi nesiranda nekur patvirtinimo ir apie paskutinių dienų japoniečių pragaištis, kur kiniečiai

pasakojo maskoliams, kad užėmimas „203 metrų" kalno ir vėliaus jo atstovėjimas kašta vės japonams į 15.000 kareivių. Bet prileidžiant nors į pusę tiesos, visgi padrebina žmogaus širdį ta kruvina lavonų statistika!

Imtynės Mandziurijoje vėl prasideda su didesniu įnirtimu, bet ant jų mažiau dabar tekreipiama atydos, kadangi apskritai tos dvi armijos priguli nuo išrišimo kovos ant vandenių t.y. besikaujančių pusių yra atkreipta visa atyda ant to, kas liks pergalėtoju: ar Baltiko laivynė ar visa japoniška laivynė, kuri užstojo dabar visus Azijos vandenių kelius. Išloštą kova ant marių duos tos pusės armijai didesnę energiją ir tada tik galima tikėtis, kad galutini mušiai įvyks ir pačioje Mandziurijoje.

Neužilgo taps perkratinėjama Paryžių garsi muštynė antros maskolių eskadros su Anglijos žvejais. Maskoliai turį „pilnus" davadus, kad žvejai turėję apsiautę savo tarpe japoniškus torpėdinius laivus, kurie buk tykoję sunaikinti maskolių laivynę. Tie maskolių „davadai" užrubežinėje pre-soje labai juokingai yra iškritikavojami. Menama, kad Maskolija Paryžių parodys prieš viso svieto akis savo sugedimą.

Dalis darbu.

CHICAGO, ILL. Illinois Steel Co. dvi didžiausios plieno dirbtuvės, ikšiolei stovėję be darbo, dabar pranešė darbininkams, jog po Naujų Metų tapse atidarytos, kur keletas tukstančių žmonių gaus darbo.

MILVILLE, N.J. Čia 22 gruodžio sudegė H. Dix's šlikų dirbtuvė, iš kurios priežasties 225 merginos neteko darbo.

PITTSBURG, PA. Keletas darbaviečių, buvusių tulą laiką sustojusių, po 1-mos sausio 1905 m. vėl atsidadysią. Vie-

tiniai laikraščiai sako, jog pareikalavimas darbininkų bus toks didelis, kad ne tik visus čianyškščius bedarbius surinksią, bet dar mielai priimsią ir iš kitur pribuyusius.

SHARON, PA. American Sheet et Tinsplate Co. nuo atėnančios nedėlios atidarysianti penkias savo darbavietes, kur gaus darbo į 150 žmonių.

FALL RIVER, MASS. Penkios tekstilių (audeklinės) unijos nubalsavo žymiai sumažinti savo reikalavimus nuo darbaviečių ir tą nutarymą perduoti plantacijų pramoninkams. Prezidentas Golden, organizacijos United Textile Workers, sako jeigu pramoninkai nepriims tos propozicijos, straiikas bus varomas iki galui.

BALTIMORE, MD. Western Maryland Co. geležinkelių šakos tarnai: inžinieriai, pečkuriai, truktarniai ir konduktorai, kurių 95% yra unijistais, pareikalavo keletu savo tar-nystėje pagerinimų, tarpe tų yra minimas ir algos pakėlimas. Kompanija ketina pasiduoti arbitracijai.

NEW YORK. Viššininkas organizacijos University Settlement, R. Hunter iš New Yorko, surinko akyvą darbo statistiką, kurioje sako, jog Amerikos visokiuose pabrikuose dirba apie 2,000,000 kudikių tokio amžiaus, kokius įstatymai draudžia priimti į darbą. Tuomtarpu per visą Ameriką apie 2,000,000 augusių yra visai be darbo: jų vietą užima valkai. Nuimtos potograpijos pabrikuose esančių vaikų, nuo 4, 5 ir 6 metų, perstatu gyvus skeletus. Tuloj New Yorko dirbtuvė dirba čielos šeimynos, neišskiriant 4 metų kudikių, kurie gausna po 19 c. ant dienos. — Kokie paskiaus iš tų kudikių išaugs žmonės, lengva suprasti žmogui mislijančiam; vergeliai kapitalo tačiaus to nemato.

Išz Amerikos.

Navatna smertis.

Boliver, Pa. kasyklėse N. 2 prie šaftos ant žemės paviršio užsidegė tokia pašiurė. Kas galėjęs būtų mislyti, kad toks menkas gaisras duos priežastį tragedijai. Pasirodė, kad visko galima tikėtis ant svieto: dumai nuo užsidegusios pašiurės nuėjo per šaftą į gilumus kasyklų ir ten užtroškino myriop 7 žmones. Jie visi paėjo iš Austrijos.

Siunčia bulves
baduoliams.

Colorados žemdirbiai airiai, nutarė sudėti keletą šimtų karų bulvių ir pasiųsti tą sapilą savo tėvynėn Airijon, kadan gi ten dėl neužderėjimo javų pradeda vietomis apsireikšti badas. — Pagirtinas airių bu das. Vienok reikėtų paklausti Anglijos valdžių: kodėl jos pačios nesusišelpia savo burų, nuo kurių iščiulpia visas sultis? Amerikoniškų fermeriai airiai, šelpdami savo sątevy nainius, beabejonės, pakels ant bulvių prekę, ir tokiu budu prisieis amerikonomams apmokėti jų mielaširdingus darbus iš savo kišenės.

Numuš mokesčius.

Paskutiniam laike Amerikos ekonomistai plačiai pradėjo rašyti apie suktybes gelezinkelių trustų, kurie neturėdami ant savęs jokios viršesnės kontrolės pradėjo labai skriausti visuomenę su pervežimų mokesčiais ir apsuko ant daugelio milijonų net pačią valdžią, neišmokėdami pripuolančių ant jų savasties taksų. Ekonomistai skatina valdžią apžaboti trustų dryvijimus. Paketinus valdžiai pakedenti kapitalistų įrėdnes, šie pagrumojo numušti gelezinkelių darbininkams mokesčius, ir tuomi sukelti visuomenę prieš valdžią. Mazai mums terupėtų tas, jeigu ne begėdiška kapitalistų politika: savo šelmysčių pasekmes nori suversti ant darbi-

ninkų kaklo, ir tuomi išgelbėti savo kosere.

Amerikos
pirklystė.

Per paskutinius 11 mėnesių Amerika įgabeno pirkinių iš svetur už \$989,000,000, arba \$22,000,000 daugiau negu pernai. Per visą metą tapo įgabenta pirkinių už \$1,020,000,000. Per 11 mėnesių išgabėnimą tavorų svetur nupuolo ant \$5,000,000 mažiau negu pernai buvo per tiek laiko. Iš viso išgabenta per metą už \$1,455,000,000.

Parodos
apyskaitos.

Direktorius St. Louis parodos išleido apyskaitas, kur randame, jog nuo atidarymo parodos (nuo 30 balandžio iki 1 gruodžio) tapo įleista į ją žmonių 19,694,855. Iš jų 12,804,616 mokėjo įžengą, 6,890,239 už dyką. Sulyginant su buvusią Čičagos paroda, ant šios daug mažiau žmonių tepasilankė: ten iš viso perėjo lankytojų 27,539,041, iš kurių 21,479,661 įėjo už įmokėjimą žengos.

Pripažino boikotą.

Brooklyn, N. Y., augščiau sis sudas pasirodė esąs gana išmintingu: jis nuėmė uždraudą spauštuvinių straiķieriams boikotuoti savo darbdavius pasiremdamas ant geometrijos pamatų: jeigu A (darbininkas) nesutinka įjamonėje su B (darbdaviu), tai iki B nepermainys savo politikos, negalima priversti A, kad jis nusilenktų prieš B, ir A visai tuomi neįzeidžia įstatymų. Tokiu budu pripažystant teisingumą A, negalima jo nepripažinti ir C (kitam darbininkui) arba ir didesniam liķerių skaitliui, kurios solidarizuoja su A. — Ne reiktų terliotis su geometrijomis, jeigu sudžios ant darbininkų reikalų žiurėtų akimis žmonių, o ne tarnautų turčiams.

Pabrangis
medvilnė.

Augintojai medvilnės vals-

tijose: N. Carolina, Georgia, Texas ir k., susitarė pakelti prekes ant medvilnės, kurios minimum prekė iš plantacijų bus 10 c. Podraug dėl sumažinimo išleidimų, nutarė mažiau beužimti plantacijoms laukų. — Tokiu budu miestų proletarijai gaus daug nukentėti per neišmanymą plantatorių: jie vieton tverti kooperacijas ir neduoti iš savo išdarbysčių naudotiesi trustams, nuplėš milijonus neturtėlių, kurie jau ir teip stena po industrijos jungu.

Išz lietuvišku dirvu Amerikoje

Collinsville, Ill. Šitame miestelyje gyvena pusėtinai skaitlius lietuvių, bet apie juos nė viename iš geresnių lietuviškų laikraščių nėra jokių žinių. Tame yra kaltė vietinių lietuvių, kad ne skaito ir nieko apie save nepraneša į laikraščius dėl žinios kitur gyvenančių lietuvių. Tokios žinios ateityje gal buti kartais labai naudingomis. — Darbai čia ėjo pusėtinai, tik dabar mašinistai ir inžinieriai sustraiķavo, pertai ir angliakasiai tur laukti. Dirba po 8 valandas ant dienos; mokestis pirmiaus buvo gera, bet dabar ją biskį numažino darbdaviai, ant ko angliakasiai ir sutiko. Tačiau po kokios poros metų galima tikėtis didelių anglekasių straiķų. — Iš svetimtaučių (ne amerikonių) čia gyvena labai daug italijonų; antrą vietą po jų užima lietuviai. Yra teipgi ir čekų. Italai beveik kur-kas augščiau stovi už lietuvius. Vietiniai lietuviai apie tautą ir jos reikalus beveik visai nežino; vadinas save „Russian“, o savo pravardes net lietuviškai rašdami visai iškraipo. Ar tas yra gražu? argi jau lietuvių tauta yra teip nusidevėjusi, kad jos vardo reikia gėdytis, arba lietuviškas pravardes versti į žydiškas, vokiškas, airiškas, ir da plynia žino ko-

kias. Nė joks apšviestas žmogus to nedaro. Pažiūrėkime į vokiečių, čekų ir net italų pravardes: jie be jokios permainos paduoda savo tautą ir pravardes. Kodėl vieniems lietuviams to reikia? Tas ženklina menką susipratimą mūsų žmonių. O dar girdisi balsai kai-kurių lietuvių, kad laike žmonių surašymo reikią reikalauti, idant valdžia lietuvius užrašytų lietuviškai, o ne kitų tautų žmonėmis. Kokiu budu užrašinėtojas gali dasiprotėti apie mūsų tautystę, jeigu jam užklausus, pasisakome esą rusais arba lenkais? O pravardės „New York“ arba „Cincinnati“; tiesiog užrašinėtojus veda į kėblumą: juk lenkai arba rusai tokių pravardžių neturi. Užrašinėtojas, neišnanydamas, prie kokios tautystės tie žmonės priguli, užrašo, kur jam pasidaboja — rusais, žydais, ar lenkais. Dyvai dar kad tie lietuviai savo drugystės ne užrašė ant „Russian“ vardo; — dr-tės: viena — „Lithuanian American Ass'n“, — susitvėrė pasirupinus tuliems lietuviams: Gaizat.. Szitat.. Rozak (?). Marchert.. ir k.; įstatai jos laisvi reikaluose tikėjimo, bet laisvi ir nuo tautiškų reikalų. Vieną laiką buvo per pašalinius, ir cent. sek. S. L. A., T. Astramską, paduotas užmanymas, kad ji prisidėtų prie S. L. A., — bet pasiliko be pasekmės, jų sąnarijai, girdi „dius'es“ pilnai užsimoką, ant „benefito“ pinigų „plendi treizeryje“ ir „orait“. — Antra dr-tė tai „Lithuanian Evangelical Lutheran Society“; ji užsiima ir tikėjimiškais reikalais. Tos dr-tės įstatai rodo:

Įženga. Męs Collinsville's evangeliški lietuviai, matydamė naudingumą susivienyti vienos tautos ir tikėjimo žmonėms į vieną pulkelį, dėl savitarpinės pašėlpos, idant broliškai ir krikščioniškai viens kitą atsitikus kokiai nelaimei....

galėtume pagelbėti. — Skyrius I. Tikslu dr-tės yra pašelpa susirgusių... ir tt. sąnarių ir jų kudikių, pratintiesi sąnariams tarpe savęs dorai ir krikščioniškai pasielgti, ir prigulėti prie vietinės evan. liutr. parapijos. Sergėti, idant tarpe mūsų neišnyktų krikščioniškas tikėjimas, ir viskas kas nuo mūsų už gerą ir naudingą senoje tėviškoje Lietuvoje laikomas buvo. — Taigi ta dr-stė yra tikėjimiška, ir neva reikalauja, kad jos sąnariai prigulėtų prie vietinės „Jeruzolimos“ parapijos; bet nepri-gulintiems bausmės nepaskyrė. Todėl ir nepaiso, ar kas priguli prie parapijos, ar ne; žiuri tik, kad būtų liuteronas iš paėjimo, tikėjimiškų pareigų neverčia pildyti. Taigi ta liutuvų liuterių dr-tė visgi nėra taip labai žiuri, kaip daugumas liutuvų pašelpinių bažnytinių dr-čių, per liutuvius katalikus uždėtų. Tikėjimiškais reikalais Collinsvilles liutuviai ne biedni: katalikams netoli į E. St. Louis, Ill. liutuvų bažnyčią nuvažiuot, liuteronams gi režia pamokslus liutuvų katalikai kun. Keturakaitis: o jeigu dar kas mėgsta evangeliško pamokslo, su kalvynizmu atmaišyto, tam kun. G. Bendigkeit, vokiškos parapijos klebonas, gali užganą padaryti. Bet dorijoje mūsų liutuviai neaugštai testovi; teisybė, jie nors yra nemaži dievuočiai-fanatikai, bet bažnyčion nelabai skūbinasi. E. St. Louis, Ill. Nekalto prasidėjimo parapijos klebonas Šlamas, andai labai ant Collinsvilles ir aplinkinių ponų mainierių rugojo, kad jie prigulėdami prie tos pačios parapijos, aukų per mažai duoda. Dora Collinsvilles liutuvų menka; girtavimai, peštynės, tai beveik vienintelis užsiėmimas. Namiej laiką praleidžia prie kazyrų „sixty six“ arba „pokari“ belošdami. Bet daugiausia saliuuose geria ant bargo, užmokestį gavę

paskui atmoka. Vietiniai liutuviai labai myli carą, jie sako, kad caras esąs tėvas mūsų, o mes jo vaikai, pas jį viskas esą gerai, viskas teisingai valdoma; bedievis tik gal peikti Rusijos surėdymą, (pagal Collinsvilles liutuvų nuomonę, tai kun. Šlamą ir net Keturakaitį, reiktų priskirti prie bedievių, nes jie, ypač kun. Šlamas, ne myli Rusijos). Collinsvilles liutuviai, ypatingai kada girti, tai jeigu reiktų carui pagelbos, visi petys į petį stotų už savo numylėtą carą. — Su koku užsiganėdinimu nupasakoja apie „šlipus“ visokių caro tarnų „pulkovnikų“, „podpulkovnikų“, „zvodnų“, „katinarmų“ ir tt.; o ypatingai, jeigu katras nuo kokio „zvodno“ per snukį kelis ypus gavęs, toks gatavas tuojaus pats nubėgti ir sumušti tuos biaurybes japonus, ką ruskį vargina. — Paklausus, kodėl jie liutuvų laikraščių neskaityt, atsako: „kad liutuvų laikraščiai niekam ne tink, jie ruskį tik keikia ir peikia, musiek tie drukoriai yra kokie nors metėzninkai“, — „polsčiai“ nori prikelti. „Saulė“ tai da nie šio nie to“. — Todėl, daugelis skaičiusių kitus laikraščius užsirašo „Saulė“, ba ta gazieta, tai yra „orait“; mes „laikiname“ ją, če nie ant ruske per daug „černy“, o juokų lig valei, če aplei mergas, če aplei bobas, če Baltruviene su kuočėlu, ir ko če nerasi. — Teip, į sugriuvusią „Saulės“ Tara-daiką susėdę, ramiai sau važiuoja į „badymus“. Tuliems mūsų tautiečiams ne „Lietuva“, „Vienybė Lietuvninkų“, dargi ne „Katalikas“ nėra geri laikraščiai. Mūsų liutuviai nevien su „Taradaika“ važiuoja, bet moka ir pečiais atrėmę barus laikyties prie savo „unaro“: „čia juk ir ne bile koks „trikis“, jeigu kas pasakė, kad ruskis negeras, arba „mainieriai negerai, (o mainierys pagal vietinių liutuvų nuomonę beveik

tiek, kaip Lietuvoje vaitas), trenk ru.... tiesiai į galvą, ką pagriebęs, kad b.... tuojaus tokį pavalytų, ir „orait“; mat visoki šašlavos „mainierius“ neprivalo „fulinti“. Tokius „trikius“ išdaro daugiau-siai vis tie ką „Taradaikoje“ važiuoja. *Tikras Lietuvis.*
50 n. „V. L.“ ant pusl. 596 patilpo korespondencija, kuriai klaidingas antgalvis tapo uždėta: vietoje Collinsville, Ill., reikia skaityt: E. St. Louis, Ill. — Red.

Chicago, Ill. Atsilankant man pas tautietį J. Zalubą, radau pas jį svečių, kurie šnekučiasosi apie daleidimą per Maskolijos rundą liutuvams spaudinti laikraščius ir knygas savo prigimtoje kalboje. Aš pakėliau klausimą, kad amerikiečiai liutuviai sudėdami po keletą centų išrašytų savo broliams, Lietuvoje gyvenantiems, tenai iš-inančius laikraščius, kaip Naujų Metų dovaną. Juk mes žinom, kad ten daugelis yra tokių, kurie labai malonėtų skaityti laikraščius, bet mes teipgi žinom ir tą, kaip jiems sunku yra susikrapštyti su pinigais. Išklause to mano įnešimo, tuli vien taučiai mielai ant to pristojo ir sekančios ypotos sudėjo tam tikslui aukų: Juozas Zalubas \$2,25, Bened. Zalubas \$2,25 ir Romasis Grikienis \$2,25 — viso labo \$6,75, kurius pinigus ir perdavė man, o aš pasiunčiau į redystę (kokią? R.). — Reikia tikėtis, kad ir daugesnis vientaučių paseks tokį gražų paveikslą.

D-ras *A. L. Graičiunas.*

Newark, N.J. 18 gruodžio susirinkę tautiečiai į išleistuves vientaučio D. Dumšo į Kaliforniją ir besikalbėdami apie mūsų tautos reikalus, o teipgi apie mūsų kankintinius, kuriuos despotiška caro valdžia kankina, sumetė \$2,65 aukų, iš kurių skiriame \$1,35 kankint.

o \$1,30 moksleiviams, nes ir tie mums yra reikalingi, kaipo busimi ramsčiai mūsų nuspaustos tautos. Nors kai kurie iš aukavusių buvo priešingi nelegališkiems pasielgimams „Aušros“ komiteto, bet paaiškinus, jog su laiku gal tas viskas ir pasitaisys, ir kad gal po Naujų Metų pamatysime viską sutvarkyta — aukautojai apsiraminė. — Vardan kankintinių ir moksleivių aukautojam ištariu širdingą ačiu.

A. Stanelis.

Hazleton, Pa. Čia yra gražus liutuvų burelis, bet kas link tautiško arba darbinikiško susipratimo, tai beveik visi sunkiai miega. — 18 gruodžio keletas liutuvų susirinkę pas tautietį A. Rameikį sudėjo \$3,25 aukų, kurias paskiriame pusiau kankintiniams ir moksleiviams.

K. Merkevyčius.

Peterson, N. J. 48 n. „V. L.“ rašo iš mūsų miestelio tu-las Senas Jaunikis žinutę, kurioje aš suradau sekančius faktus neteisingai perduotus: 1. Petersono liutuvų yra tiktai 200, o ne 600 kaip sako p. S. J.; 2. kuopa S. L. A. susitvėrė ne iš 10 sąnarių, bet iš 19, ką galima matyti ir iš patalpintų vardų 46 n. „V. L.“; 3. kad mes liutuviai neprisidėjom prie lenkų, kurie, girdi, įsitaisę bažnyčią saliune. Teisybė, lenkai susitvėrė parapiją ir jų kunigas laiko mišias arių parapijinėj mokyklėj, bet liutuviai visai čia nieko bendro neturi. — Matyt, kad p. S. J. arba tyčia sumelavo, arba rašė nelabai gerai žinodamas dalykų stovį. *A. Maraskevicia.*

Pittsburg, Pa. Kaip visur teip ir čia: darbai pradeda biskį eiti geriau, bet ir žmonių netruksta be darbo. Iš kitur atvykusiems geresnį darbą gauti visai nelengva. 18 gruodžio susirinkę vakare

būrelis lietuvių pas J. Kazlauską sutvėrė lietuvių socialistų kuopelę iš 12 sąnarių, ir nusprendė prisidėti prie naujai tveriamos Lietuvių Socialistų Partijos Amerikoje, visų sąnarių vardus pasiuntė ant rankų Lyglaikinio Komiteto. Pritardama mūsų kuopelė L.S.P. A. programai, paduotai nese nei atsisukime per laikraščius, linki kuoveikiausia paimti nuo Chicago kuopos spaustuovę ir bandyti uždėti organą.

K. P. Bikinas.

Susivienijimo L. A. reikalai.

Wilmerding, Pa. 42 k. nuodugniai apsvarsčius reikalus provos, o teipgi pasielgimą provos komiteto, tapė įneštos ir užtvirtintos rezoliucijos: 1. Už nerangumą, nepatėmijimą į laiką, kad nekurių ypotos iš komiteto provos pakrypo į kreivą pusę — su skriauda Sas-mui L. A.; už nepasirupinimą į laiką, idant reikaluose provos tarpe sąnarių S. L. A. nesukiltų ergeliai, ir už nepasirupinimą, idant provos komitetas iš naujo būtų suorganizuotas, kuris stropiai prižiūrėtų provos reikalą, — centrališkai vyriausybei ištariame nupeikimą. 2. Centr. S.L.A. kasierius, p. T. Paukštis, kaip neskirtas į komitetą, neturi tiesos kisti į provos reikalus daugiau, kaip tik tiek, ant kiek bus reikalaujamas per provos komitetą. 3. Prova jeigu sykį tapė pradėta ir jau net per du metus nutęsta, tai neturi būti atidėstinėjama ant toliaus, bet tuoj sausio mėnesyje turi būti atnaujinta ir vartyta iki užbaigiant. Susitaikinti galima tik ant išlygų tokių, kokios tapė priimtos ant 18-to seimo. Provos kaštus turi užmokėti S.L.R.K.A. 4. Ant kiek pats žmogaus supratimas rodo, sąnariai provos komiteto, pp. M. Valentinavičius ir P. Paseckas per S.L.R.K.A. provos komitetą ar gal jų draugus

tapė pakukulijoti; taigi į jų vietą umai turi būti aprinkti kiti; jau tai iš kelių svarbių priesasčių: a) bevilkiant provą idant dar didesni ergeliai Susivienijime nebutų sukelti; b) pp. V. ir P. jau kaip neištikimos ypotos reikale provos neturi pasilikti, ne kiek ilgiaus komitete iš suprantamos priesasties; c) jeigu prova bus ant toliaus atidėstinėjama, tai kaštai S.L.A. darysis vis didesni. 5. Į vietą pp. V. ir P. prie P. Mikolainio renkame J. Kazakevičių iš Pittstono ir J. Naujoką iš New York. 6. Prova iš Equity sudo turi būti perkelta į Grand Jury dėl greitesnio užbaigimo. 7. Suorganizavimas naujo komiteto provos turi užsibaigti su pirmu numeriu „Vienybės Lietuvniškų“ 1905 mete. Komitetas.

Meriden, Conn. 49 k. nutarė: 1) į provos komisiją vieton pp. Val. ir Pas. išrinkti J. Kazakevičių ir J. Naujoką iš N. Y.; 2) visam centr. kom. duodame papeikimą už išreikimą jų despotiškų mierių kišanties į seimo nutarimus ir uždraudiant kuopoms daryti susirinkimus; mes žinome, jog centr. kom. paeina nuo kuopų, o ne kuopos nuo centr. komiteto. 3) Provą užbaigti kuogreičiausia perkeliant ją iš Equity sudo į Grand Jury. Komitetas.

Neužbaigtas klausimas.

Jau perėjo pasėtinai laiko, kaip buvo pakeltas klausimas apie liekanas Mokslo Draugystės, bet iki šiol nieko ne girdėti kas su joms dėjosi. Visi nutilo ir šventa ramybė užstojo. Tuomet tarp nepasirupinus, Baltimorės banke gali dingti su viršum 40 lietuviškų dolerių, jei komitetas, pakolei gyvas, neatims. Su Shenandoriečiais, tai visai darosi dyvai. Ant užmetimų p. Naujoko atsišiepė ir ant to užbai-

gė, rodos kad tuomi butų išrišę klausimą. Koki nebutų nuopelnai Shenandoriečių reikale spaustuovės, reikia visgi atsimint, jog jie netur tiesos pasisavint arba laikyt pas savę visuomeniškus pinigus. Juk kiekvienas žmogus yra mirtinas. Draugystė tur ilgesnį amžį už žmogų, o miršta, kaip padarė L. M. Draugystė. O ką kalbėt apie atskiras ypatas. Bet ir draugystei gyvuojant pinigų nieks nepaveda ypatai be gvarancijos. Akvyvas dalykas, kodėl Shenandoriečiai taip elgiasi, kodėl jie nepaaiškina patįs. Kodėl jie laiko liekanas Draugystės turto? Ar jie mislina kada-nors jį apversti ant visuomeniškų reikalų, ar ne? P.

Nuo Tarptautiszko Socijalistu Kongreso Amsterdame.

(Užbaiga.)

* * *
Visuotinai peržvelgus kongreso darbus galima juos pasiskirstyti į tris svarbias sekancias dalis:

1. *Apgyvinimas darbininkų*
1. darbo įstatymdavystė; sutrumpinimas darbo dienos; panaikinimas naktinio darbo moteriškoms ir vaikams; apribavimas nakties darbo vyriškiams; uždraudimas arba sumazinimas išdarbysčių, kenkiančių darbininkų sveikatai; uždraudimas išmokėjimo tavorais; aštuonių valandų darbo diena, ir tt. ir tt. 2. įvedimas pabriku inspekcijos stambiose, smulkiose ir rankdarbystės pramonėse.

2. *Kova su kapitalistais.* 1. profesionališką judėjimą (organizacija darbininkų kovai už geresnes sąlygas darbo); 2. nedaleidimas įvežti svetimžemius darbininkus, kuriuos kapitalistai gabena iš kitur į vietas straikuojančių darbininkų ir pristato dirbti už pigesnę algą; 3. trustai.

3. *Kova dėl politiškos valdžios.* 1. klasiinė organizacija proletarijaus (susivienijimas visų darbininkų klasių, kovai prieš dabartinį surėdymą); 2. parlamentarizmas ir taktika (kaip reikia pasinaudoti parlamentu kovoje prieš buržuaziją. Santikiai darbininkiškų partijų su kitoms partijoms); 3. visuotinas straikas (ar galima vienusyk sustapdžius viso svieto darbavietes nuveikti buržuaziją); 4. militarizmas (reikalūngumas išnaikinti nuolatinių kariumenę ir daleisti apsiginklavimą visiems gyventojams. Nuolatinė armija griauja visas šalis ir tampa rankose valdžių ir kapitalistų žudymo įnagiais prieš darbininkus).

Apart šitų trumpai nurodytų klausimų, kongresas sprendė labai daug ir kitokių dar; svarbiausi klausimai esti persvarstomi beveik žedname kongrese, kadangi pirmesnius nusprendimus prisieina pertaisyti arba papildyt sulyg auglium darbininkiško judėjimo ir įvykstančių permainų sąlygose veiklumo partijos.

Iš svarbesnių nutarimų kongreso yra sekanti:

I. *Apie apsergėjimą darbininkų.*

„Idant aprupinti darbininkų reikalus atsitikus ligai, nelaimėi, negalėje dirbti, parėjus senatvei arba bedarbei, o teipgi moteriškoms pastojus neščiomis, butinai reikia skatinti įvedimą valstijinio apsergėjimo visų darbininkų. Priežiura apsaugos turi būti pavesta patiems darbininkams. Apmokėjimai apsaugos turi būti apdengti iš tam tikrų taksų nuo turto, įplaukų ir paveldėjisčių“.

II. *Apie kolionijališką politiką.*

Kaip yra žinoma, dėl savo biednystės, ir miestų darbininkai ir kaimų liaudė perka tavorų labai nedaug; tuotarpu turčiai negali patįs vieni

suvartoti to viso, ką pagamina dirbtuvės ir pabirkai. Taigi pabirkantai vienval smelkiasi išvežti savo išdarbius kur į kitas šalis; bet ir ten yra tas pats, ir tenykščiai pabirkantai neturi kur dėti savo tavorų. Ir štai kapitalistai pradeda skverbtis į tokias šalis, kur dar nėra teip išsiplėtojusi pramonė, kur gyvena tautos, atsilikę nuo industrijinio išsilavinimo, kur prigimties dovanos tebėra dar menkai arba visai nė nepajudintos, kur tenvietinė liaudė negali atlaikyti įsigriovimo pas juos europiškų tautų. Kapitalistai, su pagelba kariumenės, pamuša tokias šalis ir patim nuozmiausiu budu ima jas išnaudoti, terlioti šalies gerybes. Tokios šalys, užgriebtos kapitalistų su pagelba valdžių, su tikslu išnaudojimo gyvenotojų ir nualinimo teritorijų, vadinasi kolonijomis. Delei pasipriešinimo tokiai nedorai kolonijališkai politikai, kongresas nusprendė:

„Socijalistų partijos privalo kovoti prieš užgrobimus kolonijų su kariumeniška spēka, prieš kapitalistų siurbimus kolonijų turtų, privalo aiškinti visas nedorybes tų išnaudojimų ir reikalauti apsergėti tenykščius gyventojus ir jų savastį.

„Socijalistų partijos privalo smelkties įvesti ten visumenei naudingus darbus, įrengimus mokyklų, suteikti gyventojams pilną laisvę”.

Beto dar kongresas išdavė ypatingą nuosprendį linkui Indijos, kurią jau desėtkai metų teip nezmoniška išnaudoja Anglija:

„Kongresas atsišaukia prieš anglų darbininkų, idant jie priverstų savo valdžią liautis su biauria ir begėdinga kolonijališka politika ir įvesti Indijon sauvaldystę po priežiura Anglijos”.

III. Apie visuotiną straiką.

Tulose šaliose darbininkai per straikus privertė kapitalis-

tus prie šiokių-tokių nuolaidų. Tas pagimdė mislį, kad jeigu parengti visuotiną straiką, t. y. jeigu sykiu sustabdyti darbus visose šakose pramonės, galima būtų daug iškariauti nuo valdančios kliasos kapitalistų į darbininkų naudą. Ypatin gai ratuoja, už visuotiną straiką—anarkistai. Kongresas atmetė visuotiną straiką dėl šių priežasčių: 1. dėl surengimo tokio straiko reikalinga labai plati ir stipra darbininkų organizacija, prie ko dar nepasiekė nė viena šalis; 2. išsiplėtimas darbininkų judėjimo ir užkariavimas politiškos valdžios priguli nuo ugio darbininkų susipratimo ir praregėjimo jų savo uždavinių ir jų reikalų, o ne nuo vienmetinio susidrumimo, pavidale visuotino straiko. Dėlto kongresas nusprendė:

„Kongresas persergsti darbininkus nesiskonėti visuotinu straiuku, kurį skelbia anarkistai, ir kviečia juos prie sutvirtinimo vienybės ir spēkos kliasinėje kovoje keliu išplėtojimo organizacijos, butinos dėl galutinio nugalėjimo kapitalo ir pergales proletarijato”.

IV. Apie tarptautiškas taisykles socijalistiškos politikos.

Uzdavinis darbinikiško judėjimo ir socijalistiškų partijų—užkariavimas valstijoje politiškos valdžios. Tiktai tada, kada proletarijato pasiseks nugriauti kapitalistų viešpatavimą ir permaintyti dabartinę kapitalizmo ukę į socijaliską, visą privatišką savastį ant žemės, pabirkų ir k. d. paversti į savastį visumenišką, tada tiktai bus galima uždėti gyvenimą draugijos ant pamatų teisybės, lygybės ir pilnos liuosybės. Jokios kapitalistų nuolaidos negali užganėdinti proletarijato, pakol egzistuos vyriausia nedorybė, išnaudojimas darbininkų kliasos. O atsisaikyti nuo darbininkų išnaudojimo kapitalistai negali. Taigi ir darbininkai labai atsargiai

turi sanprotauti apie įvairias pabirkantų arba darbdavių nuolaidas ir nepaleisti iš akies savo svarbiausio mierio: nugriovimo kapitalistiškos tvarkos ir įsteigimo tvarkos socijalistiškos.

Tuomtarpu kai—kurie socijalistai Vakarinėje Europoje pradėjo paskutiniuose metuose skelbti darbininkams, kad galima busę atsiekti daug gero dėl darbininkų keliu sandorų su kapitalistais; taigi, anot jų, turime mūsų vyriausį tikslą—socijaliską revoliuciją, ant laiko pamesti ir iš viso vieko smelktis prie tųjų jaisiais skelbiamų ištaigų (vigadų). Žinoma, didžiama socijalistų išpat pradžių griežtai tokioms šnekoms pasipriešino, prirodydami, kad interesai darbininkų reikalauja dabartinį surėdymą visai panaikinti, o ne derėtis su juom. Tie ginčai traukėsi keletą metų ir dabar kongrese buvo peržiūrėti. Štai kongreso ištarmė:

„Kongresas griežtai atmeta pasikėsinimus atmainyti mūsų išmėgintą budą veikimo kad vietoj užkariavimo politikiškos valdžios, turėtum daryti su kapitalistiška tvarka derybas. Kongresas apskelbia: 1. kad socijalistai kariauja prieš kapitalistišką surėdymą ir nenori palaikyt dabar valdančių luomų prie valdžios; 2. kad soc. partija negali smelktis prie valdžios, pakol tebėra dabartinė tvarka. Priešingai, socijalistai privalo stengtis prie pilno įvykdymo proletarijaus politišku užduočių”.

Bet kadangi ginčai apie budą veikimo tankiai suskaldo net partijas, tai kongresas da štai ką pridėjo:

„Idant darbininkai galėtų visą savo spēką sunaudoti kovai su kapitalizmu, reikalinga, idant kiekvienoje šalyje būtų tiktai viena socijalistų partija”.

V. Trustai.

Juo didžiau plėtojosi stam-

bioji pramonė, tuom atkaklesnė darėsi konkurencija tarpe kapitalistų. Išlabiai didelių pabirkų nupigo ir smulkų pabirkantai priversti tapo savo pardavinius paleisti teip žemai, kad patys tankiaisubankrutydavo. Net ir patys pabirkantai, besistengdami kitskitą sunaikinti, pigino pardavinius, kad tik prazudyti savo konkurentus. Vienok juo išdirbystė stambėjo, tuo sunkiau darėsi teip sunaikinti priešus. Ir štai ką išmislyjo kapitalistai, idant prašalint konkurenciją: jie įnyko daryti pramoninkų susivienijimus. Susitelkia, pavyzdin, keletas didelių pabirkantų ir pradeda gaminti išdarbius iš vieno bei padaro vieną prekę. Noroms—noroms prie tos bandos turi kibiti ir mažesni pramoninkai. Kitėip, juos pirmieji prazudytyčia nuleidę prekes. Tuos susivienijimus mes vadiname trustais.

Trustai turi savo ir geras pusis: jie prašalina konkurenciją. Konkurencija darbininkams buvo dar baisesnė, negu kapitalistams. Numazindami prekes, pabirkantai visaip sukė darbininkams algas; tankųsugriuvimai finansistų šimtams ir tukstančiams darbininkų atimdavo darbą. Trustai prašalino tą piktybę, arba, bent, ją susilpnino. Bet reikia prisiminti, jog trustai turi daugybę ir blogų pusių. Prašalindami konkurenciją, trustai turi galybę pakelti ant tavorų dideles prekes; visa gerovė iš to tenka tiktai jiems, o darbininkai kenčia skriaudą, pirkdami tavorus už didesnę prekę. Beto, trustų kapitalistams yra lengviau kovoti su darbininkais ir persekioti pavojingesnius iš jų darbininkus—revoliucionierius. Jie laisvai sau išnaudoja darbininkus, numuša algas, pailgina darbo dieną ir tt. Vienok klaidingi būtų samprotavimai, buk trustai galima sutremti tam tikrais įsta-

tymais. Jie tada pavirstų į slaptus trustus lygiai taip, kaip kad dabar yra slapti darbininkų sąryšiai, kai—kur draudžiamai valdžių. Ir ta piktybė darbininkams būtų dar skaudesnė. Taigi kongresas nutarė:

1. „Socijalistų partijos neprivalo kenkti trustams arba nedaleisti jiems tvertis, nes tai būtų veltai.

2. „Socijalistų partijos privalo atkreipti visas pastangas ant suviešinimo (atidavimo į rankas visuomenės) visų išdarbystės įrankių.

3. „Socijalistų partijos privalo prieš trustus pastatyti savo suvienytą spėką, kaip vienatinį budą nugriauti kapitalizmo tvarką”.

VI. *Moterų balsai rinkimuose.*

Kaip jau yra žinomu, daugelyje šalių Vakarinės Europos darbininkai turi tiesią rinkti savo atstovus į parlamentus, o teipgi ir į kitas valstijų įstaigas. Bet ši tiesa yra duota tikrai vyrams. Paskutiniame laike jau ir susipratusios moteris darbininkės pradėjo reikalauti sau tiesų rinkimuose. Socijalistų partijos tą moterų judėjimą remia iš visų spėkų, nes stengdamiesi išliuosuoti visą žmoniją nuo visokeriopo jungo, socijalistai negali apilenkti moteriškos, velkančios neteisingą ir skriaudžią vergybą. Delto gi kongresas nutarė:

„Reikalavimai visuotino, lygaus, slapto ir tiesaus rinkimo įstatymų, viešpatystės ir draugijos įstaigose, socijalistų partijos privalo reikalauti ir moterims tokios tiesos”.

VII *Šventė pirmos gegužės.*

Jau ant pirmo tarptautiško kongreso (Paryžiuje 1899 m.) buvo pripažinta 1 ma gegužės už visavietinę darbininkų šventę. Toje dienoje darbininkai privalo perveizdėti savo pajėgas, suvesti apyskaitas savo nuveikimų ir broliškoje vienybėje apreikšti savo visus reikalavimus. Ir nuo to laiko kiekviename kongrese ta šven-

tė tapo iš naujo užgirta. Kongresas šįmet štai ką įstare:

„Kongresas tvirtai kviečia visas partijines socijalistų draugijas ir profesionališkus susivienijimus visų šalių kasmet pirmoje gegužės manifestuoti (atvirai apreikšti) reikalavimus įstatymiško apribavimo darbo dienos iki 8 valandų, perstatyti visus reikalavimus proletarijaus o po draug ir viso dirbančio svieto”.

* * *
Štai sprendimai VI-ojo tarptautiško socijalistų kongreso, atlikto šįmet Amsterdame. Šie sprendimai aiškiai parodo, kad susivienijimas visos pasaulės proletarijaus auga vis didyn ir kad kova su kapitalizmu žingsnis po žingsnio kaskart užima platesnius kelius. Kiekviename kongrese esti išrišama keletas labai svarbių ir neišvengtinai reikalingų viso svieto proletarijui klausimų. Šiame kongrese bene svarbiausiu išrištu klausimu bus apvienijimas: socijalistų taktikos ir padavadijimas kiekvienoj šalyj turėti tik po vieną socijalistų partiją. (nb. nereikia mislyti, kad tas padavadijimas priverstų lietuvius prisimesti prie lenkų ar maskolių partijų: Lietuva jau ne vien iš atzvilgio ant savo istorijos ir kultūros bet ir etnografiško padėjimo ne tik gali, bet ir privalo turėti nuosavę socijalistų partiją. Bereikalingi yra antsimetimai su globa ant lietuvių proletarijaus Rozės Luksemburg ir Plechanovo, kurie — viens nori lietuvius darbininkus įgimdyti į lenkų proletarijaus kailį, o kits — į maskolių).

Lietuvių proletarijus šiame kongrese neturėjo savo atstovų: europiečiai lietuviai jų ne siuntė, amerikiečiai neišsiuntė. Europos lietuviai socijaldemokratai štai ką rašo „Darb. Balse” n. 6 apie delegacijos reikalus: „Ant to kongreso lietuvių nebuvo, ir nebuvo siūsta

nieko, tam buvo kliutis tekniškos. Kadangi galima buvo laukti sunkios kovos, o nebuvome prie to prisirengę, reikėjo atidėti tolesniam laikui, iki sekančiam kongresui, Štutgarte, Vokietijoje, 1907 m. O dabar reikalinga pastiprinti, pagilinti ir praplatinti darbininkų susipratimą Lietuvoje.” Ant galo dar priduria: „Musų draugams Amerikoje velijam kuo greičiaus ir kuo pirmiaus dar sutverti vieną socijalistų organizaciją (Psl. 166).

Tokią organizaciją mes jau tveriam.

Vargomatis.

Isz visur.

Prušų valdžia išvijo iš savo valdybos rybų senuką lenką, Joną Kožlikovskį, turintį 80 metų, atradusi, kad jis esąs pavojingas Prusų karaliaus sostui. Paejo tas žmogelis iš Lenkijos. — Argi ne juokai iš tokio kvailo bauštumo pruselių žandarų? Ryt-po-ryt jie pradės kasinėti keizerio neprietelius ir iš kapų.

Vienos korespondentas praneša į Anglijos laikraščius, jog Budapešte, Vengrijoje, išelusi minia užpuolė ant premiero Tišo, važiuojančio ant politiško susirinkimo ir norėjo jį užmušti. Vos policija įstengė užpuolikus sulaikyti ir išgelbėjo Tišo, kurio karietos langai vienok visi išbirėjo nuo akmenų.

Čenstachavoje, Lenkijoje, kažikas pašovė policmeisterį Nerlich. Šovęs pabėgo.

Ant Kaukazo, distrikte Zhiuvale, tapo užmušta sudo tyrinėtojas.

Buvęs Suomijos senatorius Shauman, ikšiolei laikytas Peterburge kalėjime, tapo paleistas iki sudui ant valios. Jis pagrižo Helsingforsan, ir tapo

sutiktas per savo viengenčius iškilmingomis ovacijoms bei giedojimais „Vard Land”, patrijotiškos giesmės.

20 lapkr. Rygoje, laike meldimosi kokie vaikinai pradėjo mėtyti prie kirchų šv. Povilo ir šv. Jono atsišaukimus. Keletas iš jų, — kaip rašo „Rizskij Viestn.” — pakliuvę į policijos nagus.

Paryžiuje, Prancuzijoje, vienas inžinierius išrado ir padarė naują kanuolę, prieš kurios šuvis sako negalės atstovėti dručiausi laivai. Kanuolę apžiūrėjo ir išbandė prancuzų karės ministras ir senatoriai; rado, jog iš tikro yra baisi kanuolė: šauja kartečias nuo 359 svarų ir neša iki 1,640 pedų tolumo. Iššovus 480 sykių, kanuolė ne biskį nesugedo, tuomtarpu kaip ikšiolei vartojamos kanuolės per savo gyvastę teišauja 500 sykių. Kaštuosianti kanuolė \$100,000. — Išradikai baisyų zudymui žmonių įrankių, vertėtų patįs pirmiausia paaukauti jų išradimams.

Prusų keizerukas Fridrik-Vilius pasiuntė kalėdų dovaną savo suzieduotinei, kunigaikščiutei Mecklenburg-Schverin, kaklarištei perlą, kuris kaštuoja \$9,250. — Mat kaip „dievo pateptiniams” pinigai yra nebrangūs! Tuompat laiku Vokietijoje yra tukstančiai tokių, kurie per kalėdas neturėjo už ką gerai pa valgyti.

Per 20 metų dar nebuvo tokių miglų Anglijoje, kokios yra šįmet. Daugelyje vietų gelezinkeliai visai sulaikė komunikaciją, dėlei išvengimo susidaužymų traukinių. Londone ir kituose miestuose vidurdieniais traukiniai ir gatvių karai tiktai su žiburiais tegali palengva važinėti. Ukanos teip arti nuslinkę ant ze-

mės, kad negalima atskirti kada išaušta diena ir kada prisitari artina prieblinda.

21 gruodžio apielinkėse Chignigui, respublikoje Panama, buvo smarkus drebėjimas žemės; daugelis namų išgriuvo iš pamatų ir įvarė žmonėms didelę laimę. Drebėjimas sakė paejęs nuo pradėjusio veržties ugnikalnio Poas, ikiol stuksojusio tyliai provincijoje Costa Rica.

Aukos kankintiniams.

Jersey City, N. J.	
P. L. Kačergis	1,00
Jonas Vosilius	1,00
Jurgis Bridzius	1,00
Juozas Zataveckas	1,00
Pranė Šalašavyčienė	25
Juozas Kačergis	25
Petronė Kačergienė	25
Kazys Mačiulis	30
Ona Mačiulienė	25
Ona Mickevychienė	05
Vincas Kačergis	1,00
Teresė Mačiulienė	1,00
Antanas Mačiulis	1,00
Jonas ir Elzbieta Budrevyčiai	25
Ant. Juška	1,00
Baltrius Lukšis	50
Petronė Šalaševyčiūtė	11
Juozas Budrevyčia	10
Ona Matuliūtė	13
Elzė Luobikiūtė	25
Ona Zataveckienė	25
Juozas Laužis	25

Iš viso \$11,19

Wilkes-Barre, Pa.

ant krikštynų pas M. Padolskį: J. Padolskis 25c., M. Povilaitis, M. Povilaičiūtė, M. Povilaitienė, M. Padolskienė, M. Baziliauskienė po 10c., M. Padolskis, Jurgis Tumosa, po 25c., Mateušas Šinderaitis 50c., A. Baziliauskas 15c.

Išimant \$1,00 moksl. lieka 90 Seranton, Pa. aut apvaikšč.

Liet. Dukterų	2,05
Newark, N. J.	
Ant. Stanelis	25
Ant. Labutis	27
A. L. už krik. dukte	13
Marė Jotautienė	25
Vin. Žiugžda	25
J. Svegžda	25
Abu Gumšai	25

Ant. Joknelis 15
Julė A. Jokneliūtė 15
Smulkesnių 70
Išėmus \$1,30 moksl. lieka 1,35
Hazleton, Pa.

Adomas Rameikis 50
Marė Rameikienė 50
Kazys Merkievyčius 50
Jurgis Stasiulevyčius 60
Jurgis Vazonis 35
Juozas Padimauckas 25
Ignas Juodaitis 55
Išimant pusę moksl. lieka 1,65
M. Račiūtė, New York 1,00
Buvo \$447,10

Lieka izde \$465,24

Aukos mokslaeiviams.

Wilkes-Barre, Pa. ant krikš. Padol. 1,00
Pittsburg, Pa.
J. Ambrozaitis 25
K. Bikinas 25
O. Kazlauckienė 25
Biruta Kazlauckiute 25
P. Ambrazaitis 25
M. Volkauckas 15
J. Kazlauckas 10
J. Lazauckas 25
J. Maskeliunas 25
J. Kazlauckas (sunus) 10
M. Sutkaitis 25
A. Petkauckas 10
Viso \$2,45

A. Matuza, Fort Leavenworth, Kansas 40
Newark, N. J. 1,30
Hazleton, Pa. 1,60
New Haven, Ct. per Blažaitį 50
Buvo \$10,31
Viso \$17,56

Aukos A. Vištaliui.

Union City, Ct. surinkta pas Kat. Plikaitienę jos gimimo dienoje 1,25

Buvo \$54,24

Pasiųsta per J. Šlapelį \$10,00

Viso \$45,49

Pajieszkėjimai.

Pajieskau savo dukters Onos Butkauckiutės; 3 mėnesiai atgal gyveno New Britain, Ct., vėliaus girdėjau buvo Northampton, Mass. Meldžiu apie ją duoti žinią ant šio adreso:

Jurgis Budoski,
Hillside Ave. S. Bl.
Plymouth, Pa.

Didelės Prkalbos.

Brooklyn, N. Y. atsibūs per naujus metus, t. y. 1 d. Sausio, 1905m.; prasidės 7 val. vakarė saleje Masaičio 126 Grand str. Kalbėtojai bus šie: Dr. Sliupas, Dr. Bacevyčia, P. Mikolainis, J. Sukis, prezidentas S.L.L. ir kiti. Užkvičiami yra visi lietuviai, o podraug kunigai ant diskusijų apie jų nedorą kovą su lietuvių kilimu ir šmeižimą mus tautos per svetintaučių laikraščius.

S.L.L. kuopos Komitetas.

Nuo Lietuviško Tautisko Namu Brooklyn, N. Y.

Užkvičiamė visus akcijonierius šios korporacijos, teip pat delegatus nuo lietuviškų Draugysčių idant pributų ant metinio susirinkimo, kuris atsibus panedėlija 2 d. sausio (January) 1905 m. svetainėje po No. 73 Grand str., Brooklyne 7:30 valandą vakare. Ant šio susirinkimo bus apsvarstomi svarbus reikalai dėl korporacijos ir visų lietuvių teip pat ir bus rinkimas komiteto.

Vardan Korp. L. T. N.
Skr. A. Lesniauskas

Literatūros Balius!

Union City, Ct. vietinis Lietuvių Ukėsu Politikos Kliubas parengia didelį balių paskutinėj subatoj prieš Naujus Metus. Prasidės 7 val. vakarė; grajis muzikantai pirmos klasišos. Pelnas paskirtas ant lietuviškos literatūros, visų laikraščių Amerikos ir Europos. Įženga vyrams 10c. merginoms dovanai. Nuširdžiai užprašo vietinius ir iš apielinkų atsilankyti. Komitetas.

11-tas metinis Balius!

Jersey City, N. J. Praslinkus Adventams ir metinėms šventėms vietinė Dr-stė D. L. K. Algirdo paskyrė dieną dėl pasilinksminimo (balių), kuris atsibus 7 d. sausio 1905 m. ant Odd Fellows Hall 412-414 Washington str., Hoboken, N. J. Prasidės 7:30 vakarė. Meilingai užkvičiamė visus lietuvius ir lietuvaiteis kaip vietinius teip ir iš aplinkinės, o atkelia vė datirsit svetingą priėmimą ir gražiai pasilinksminsit. Komitetas.

DIDELIS BALIUS!

Wilmerding, Pa. Lietuvos Sunų Dr-stė parengia balių ant salės Wilmerding Auditorium. Prasidės 6 val. vakarė subatoj 31 gruodžio ir trauksis įki Naujam Metui. Įženga vyrams 50c., moterims dykai. Maloniai užprašo vietinius ir aplinkinius lietuvius ir lietuvaiteis. L. S. Dr. Komitetas.

Didelis Balius!

Bus keliamas Draugystės J. Lelevelio 10 d. Sausio 1905 m. ant Music Hall po No. 213 Lackavana Ave, prasidės 7-tą val. vakarė. Užprašome visus lietuvius ir lietuvaiteis vietinius ir iš visos apielinkės ant to puikaus balius. Įženga moterims dykai, vyrams 25c. Komitetas.

1-mas Metinis Balius!

Parengia lietuviška jaunuomenė, Panedėlyj 2 d. Sausio 1905 m. Prasidės 2 val. po pietų, saleje F. Zdanavyčiaus Plymouth, Pa. Ant naudos balyntinių vargonų. Užkvičiam visus lietuvius ir lietuvaiteis, kaip vietinius teip ir iš visos apielinkės pasilinksminiti. Muzika grajis po vadovyste Prof. Edwards. Tikietas 25c. Komitetas.

Linksmiausias Balius!

Draugystės Szvento Mykolo, bus 2-ą dieną Sausio 1905 m. Prasidės 2-ą val. po pietų ir trauksis iki 3 val. ryto. Ant COLUMBUS HALL, No. 9-11 N. Main str., Wilkes-Barre, Pa. Muzikantai bus iš Mandžurijos, grajis visokius šokius. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaiteis iš visos apielinkės. Įženga 25c. Komitetas.

Daktaras provos,

JULIAN CZUPKA,

Advokatas ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st. Wilkes-Barre, Pa., kas diena

303 Spruce st. Seranton, Pa, Panedėleis ir Ketvergais nuo 6 iki 8 vakarais.

Uzsiimu provomis Wilkes-Barre ir Serantuose ir teipgi pas skvairas paliudyjimus (doviernastis) iš rupina Rosijoje ir Lietuvoj.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Tąsa.)

Kaip sugrižo, akys vaiko buvo užvertos; motina klausė vaiko, nuo ko jo akys raudonos? — „Tai nieko, atsakė, sėdėjome pas ugnį, šakalys buvo smaluotas, vėjas putė dumus man į akis“.

Ateinančią naktį, broliai išsivežė jaunesnįjį ir vėl veltui jį išplakė, nes ir tasar nenorėjo nieko pasakyti. Trečią vakarą išsivežė dukterį, ir kad tą pagąsdino rykštėmis, viską jiems išpasakojo.

Broliai išėjo, paimini dalgius už kaimo, į paažerį ir pašaukė girdėtai žodžiais vyrą savo sesers. Iš vandens putų išlipo žaltys ant krašto, o anie pagriebę dalgius, sukąpojo jį į gabalėlius.

Praslinkus dienoms aplankų, Eglė su vaikais atsisveikino si nuo saviškių, nuėjo į paažerį; šaukia vyrą; bet ažuot baltų putų, kraujas pasirodė ant vandens. Pazįstamas balsas atsisveikino nuo jos ir pasakė, kas jos vyrą nugalabijo. Išgirdusi tai Eglė sušuko: „Kur gi aš pasidėiu? kur gi aš beisiu? kaip man gyventi su užmušėjais vyro?“

Dievai permainė Eglę į eglę, vyresnįjį sūnų į ažuolą, jaunesnįjį į uosį, o mergaitę į drebulę.

Rumbuota pušis yra minima kaip šventa pas Ysrutę, kurią Perkunas sudraskė 1664 m. Šventais buvo medžiai ant kapinių ir tur-but pasodintieji ant atminties keno-nors gimimo.

Uosis. Labai seniai Lietuvos pajuryje gyveno žmogus Teisutis, kurs sprendė žmonių bylas, taikino vaidus ir barnis, ir žmonės laikė jo žodį už šventą, nes Teisutis visiems tarnavo gerumu ir teisingumu. Kada jis labai pasenęs numirė, dievai už jo dorybes permainė jį į teisybės medį, beje uosį. Ir kada dievai patys ateidavo ant žemės pažiūrėti, kaip žmonės gyvena, jie mėgo pavėsyje išsiskėtusio uosio išsėti ir ten savo iš-tarmes davinėti. — Apie Gumbinę, anot Jucevyčiaus, šiaip žmonės dainuoja:

Prapuolęs žmogus,
Kur pasidėsiu?
Kas mano ašaras
Čion nuramins?
Oi eisiu, aš eisiu
Į gilią girelę,
Į gilią girelę
Pas teisų uoselį.
Ten dievas teisingas
Manę išklausus,
Mano vargus,
Mano bėdas,
Nuramins ir tt.

Vilyčias, iš uosio padirbtas, Lietuviai skaitė už tikrai patinkančias. Meškas medžiodami, teip gi savo ramantis darydavosi iš uosio.

Blendis arba *blindis*. Kitąkart gyveno Lietuvoje moteriškė vardu Blendis arba Blinda, kuri bairšiai daug vedė vaikų su

tokiu lengvumu, jog netiktai ką gimdė paprastu budu, bet iš rankų, kojų, galvos ir kitų dalių kuno galėjo vaikus išduoti. Žemė-vaisingiausioji motina — pavydėjo jai tokios laimės; todėl vieną kartą, kada Blendisėjo per lanką, kuri buvo klampuota, jos kojos teip suklimpo į žemę jog negalėjo joku budu išsikapanoti. Todėl iš desperacijos ji pavirto į blendį arba gluosnį. — Senovės Lietuviai laikė tą medį už šventą, o ir šia-dien žmonės jį guodoja: moters eina po juomi melstis ir prašyti sau laimės bei padauginimo vaikų šeimynoje. Dainoje vyliungingas mylėtiniš savo mergai prišneka:

Tsit, neverk, neraudok,
Jaunoji mergele,
Aš tavę parvesiu
Kitą rudenėlį.
Kad žydės, kad žibės
Balti akmenėliai,
Kad sukles blindelė
Raudonas uogeles.

Lietuvoje yra padavimas, kad jeigu kas nori turėti švilpynę su skaisčiu balsu, turi rasti tokią blindį, kuri niekad negirdė jusi yra gaidžio giedant ir vandens zurzenant. Tokia švilpynė kartais atsiliepianti žmogaus balsu, kaip kad anoje liet. pasakoje, pagal kurią Al. Chodźko sudėjo savo balladą „Maliny“.

Tarpe *paukščių* — *pelėda* buvo guodonėje ir pribijoma, nes jos balsas persergėdavo nuo nelaimės. Pelėdos daug lizdų turėjo aplink Romovę, ir padidindavo tos vietos nuogandumą.

Gužų arba *gandruų* nevale buvo užkabinėti, nes tikima buvo, kad jie buną žmonėmis savoje tėviškėje. Gužas (gandras, sterkus, gužutis, busilas) turi savo pasaką. Dievas sutvėręs svieta, pamatė, kad ant žemės patalpino daug blėdingų šliuožlių arba slankunų, ir norėdamas savo triusą pagerinti, surinkęs nuodingus tvarinius sukišo į didelį skurinį maišą, kurį užrišęs padavė žmogui — vardu Stonelis, — kad paskandintų artimame azere, uždraudamas pažiūrėti, kas maiše yra. Stonelis, ant pečių maišą nešdamas, manė, gal tai yra turtai? Todėl atrišo maišą, ir viso šliauzlės greitai išbiro ant žemės. Tad jis sugrižo pas dievą, kurį rado besišildant pas ugnį, kurinama aglės šakomis, ir prisipažino su baime, ką buvo padaręs. Užpykęs dievas, pagriebė nedėgulį, sudavė Stoneliui ir pavertė jį į gužą, liepdamas jam už pakutą per visą gyvenimą rinkti šliauzles, kurias pats be atsargos pabėrė ant žemės. Todėl dabar renka šliauzles ir turi juodą uodegą, nuo ano užgavimo su smaluotu nedėguliu!

Apie Bloviesčių gandrui parlekiant į Lietuvą, žmonės džiaugiasi ir kartais kelia česnis, vadinamas „sterkavimas“, kur susiprašo susiedus ir pažįstamus (Jucevyčius). Vieta, kur gandra lizdą pasidaro, skaitosi už laimingą, ir todėl žmonės nori gandrą — apgynėją nuo perkunių ir ledų! — privilioti pas savę, taisydami jam lizdus ant kraikų ar medžiuose. Žmonės sako, kad gandra išmetas iš savo lizdo kasmet vieną gandrųką ar kiaušinį: pirmasai ženklines badą o antras — užderėjimą.

Gegužė — anot padavimų — buvusi duktere turtingo bajoro, sesuo trijų jaunikačių, kurius ji labai mylėjo. Garsas kariškos trubos pašaukė juos į karę. Tai pasibaigus tiktai žirgai jų namon tesugrižo, o jaunikaičiai krito mušyje. Sesutė su žirgais iš tužbos išjojo į girę ir ten raudėjo, iki dievas ją nepavertė į gegutę, kuri kas pavasaris kukuodama apgarbsto

mirimą brolių. Ir šiadien, jei gegutė kukuoja kur ant namų, tai yra pranašysta mirties. Jeigu kas nori ką sužinoti, tai gegutės balsas yra pranašu.

Mergos dainuoja:

Tu seseryte brangioji,
Tu gegužaitė raibioji,
Brolių arklius ganydama,
Šilkų siulus vaistydama,
Sakyk, kad aš vyrą gausiu?

Upytos ir Vilkmergės pavietuose, Jucevyčiaus laike, taip būvę dainuojama:

Pakukuok gegele,
Pasakyk lakštula,
Žalioj aglelėj tupėdama,
Aukso krėslėlyj sėdėdama,
Brolių arklius ganydama,
Šilkų skareles mastydama,
Aukso makrais (—frenzle) siudama,
Mano metus skaitydama,
Kaip ilgai gyvensiu?

Lietuviai tikėję, kad tuos, kurie neteko giminaičių ir jų gedėjo, dievai paversdavę į gegutę. Jog gegutė skaitėsi už paukštį pranašystos, ištekėjimo mergelės, patvirtina dainelė:

Oi užkit, gauskit girioj medeliai:
Maži mano broleliai.
Oi užaugš, užaugš mano broleliai,
Iškirs girioj medelius.
Girelėj kirto, pagiryj tašė,
Ant vieškelėlio vežė.
O ir išstatė margą dvarelį,
Ant aštuonių kampelių.
Kamps į kampelį po gegužėlę
Kas rytelį kukavo:
Kol iškukavo, kol išlingavo
Matušėlės dukrelę,
Nuo brolelių seselę.
Oi, lankykit, broliai, seselę
Norint žiemos keleliu:
Žiemos keleliu, nauju važeliu
Juodberėliu žirgeliu.

„Lietuvoje, ant garbės gegužės ir dabar dar, švenčia šventę. Trečią dieną Velykų renkasi iš viso kaimo jaunuomenė į vieną namą, dainuoja visokias dainas; potam šoka šokį vadinamą Gegužė. Tą šokį veda viena mergaitė—gegelė,—viršyjanti gražumu kitas. Visi stoja į ratą, kurio viduryj, su užrištomis akimis, sėdi ant kedės šventės garbunė. Tokiame padėjime visi šoka. Po kožno pašokimo, vyrai artinasi prie sėdinčiosios, ir paėmę jai už rankos, dainuoja:

Karaliene gegele kuku, kuku!
Aš tavo brolelis kuku, kuku!

Sėdinčioji, spėdama palei balsą tuos, kuriuos labiausiai mylija, pasirenka tris jaunikačius, atsiriša akis, ir per visą dieną šoka su jais. Persiskiriant, duoda jiems, savo darbo, margas juostas; vaikinai gi iš savo pusės duoda jai dovanas. Ir nuo tosyk merga tuos vaikinus vadina savais broliais, o anie ją seserimi” (Jucevyčius).

Teip gi yra manoma Lietuvoje: kada gegužė parlekia anksti pavasaryje, prieš išskleidimą lapų, arba parlekia ant

sausų girių, tai esą pranašysta bado, ir advernai, jos atsiradimas žaliose giriose, zenklina užderėjimą.

Lakštingala. Senovėje palei Viliją gyveno vaikinai Dainius ir mylėjo gražią susiedę Skaisčiąją, bet toji jo nemylėjo, nors jis vakarais ir rytais jai dainas dainavo. Galiausiai Dainius pasiskandino iš gailėsčio. Dievai susimilę permainė jį į lakštingalą, idant savo balsu būtų patieką visiems nelaimingiems mylėtiniams. Skaisčioji gi, nelikus Dainiaus, jo pasigedo, iš desperacijos mirė ir tapė permainyta į šimtalapę rožę, kuri tuomet tepražydi, kada lakštingala pasiliauja giedoti.

Blezdingos lizdas, po namo pastoge, zenklina dievo namams laiminimą. Štai pasaka: Buvo karalienė, mėgianti daug kalbėti, o dar daugiau meluoti. Kai sykį jos broliai sugrįžo iš karės, ji išbėgusi pasitikti jiems pranešė naujieną, buk jų pačios, jiems karėj esant, išmirusios. Karžygiai, nė į namus neįėję, iš desperacijos tuojau padarė sau galą, nors iš tiesų nė vienam pati nebuvo numirusi. Dievai pamatę kiek negero pridirbo liežuvninkė sesuo, pavertė į blezdingą ir liepė jai per visą gyvenimą naujienas pranešti, o dėl minės jos pikta darytos, ant uodegos plunksnų, numoliavojo ugnies plėmukę.

Lietuvoje esąs šokis, labai gerai nuduodąs lekimą blezdingos, ir vadinasi vardu to paukščio (Jucevyčius).

Vyturys arba *vieversys* anksčiau už kitus paukščius parlekia ir vėliau išlekia. Pasakos sako, kad tai būvęs nelaimingas ukininkas, kuriam niekas nesisekė; bet visados linkmus dirbo, nesiskųsdamas ant dievų valios; už tai mirusį dievai pavertė į mažą paukštelį, tiešytoją artojų. — Patarlė sako: „Blogas tas artojas, kurio dirvas vyturiai mėšlauja”.

Apie *Lingę* štai pasaka: Dievas gyvendamas ant žemės vaikščiojo iš kaimo į kaimą ir vieną sykį užtiko ukininkę, bešaujančią duoną ant lizės į pečių, ir paprašė, kad duotų vandens atsigerti. Moteriškė, užsiėmusi darbu ir dar pikta dėl kas-zin ko, atsiliepė: išsižiok, gal iš dangaus iškris lytus, o pas manę nėra namie vandens dėl tokių valkatų. Dievas užpykęs už tokį moteriškės neduosnumą, pavertė ją į lingę ir liepė jai tik lytaus vandenį tegerti, o neimti nuo žemės; todėl ir priežodis: laukia lytaus kaip lingė!

Tarp žvėrių baidyklės augštai statėsi. *Vyžunas* ar *siaubunas* — slaptingas žvėris, su šikšniuiais sparnais, su karuna ant galvos, su kietu pancieriu ant krutinės, visados sergsti užkeiktus skarbus. Siaubunai visuomet klauso žinių.

Čion priguli *Judys* padavimuose apie Vytulį, kurio galvoje būvęs palocius, su veisle panėšių į jį arklių, apie kuriuos mini kiti padavimai. Girių baidyklės teip gi čion priklauso.

Guodonėje buvo laikomi *žalčiai* ir *gyvatės*. Vilniuje atskirame užkambaryje pas šventvietę juos augino ir tam tikri kunigai jiems tarnavo. Pienu juos teip gi penėjo išdubusiųose senuose šventuose medžiuose, induose sklidinuose vandens ant garbės Audrupaties. Ant tulų švenčių kunigai žalčius kviesdavo, ir per baltas drobulės žalčiai eidavo prie valgymų; likučius žmonės suvalgydavo. Latviai žalčius vadino Cuskas. Jei žalčiai valgių neužkabino, tai gresė nelaimė. — Guodjami būvę teip gi juodieji *goniai*, ir *driežai*.

Elnis globęs nuomiruliu sergančius žmones.

(Toliaus bus.)

Susirinkimai.

Shenandoah, Pa. 23 k. S. L. A. laikys bertaininį susirinkimą 1 sausio 1905 m. p. Wilkinsonso svetainėje ant kampo Lloyd ir Main str. Teiksitės visi seni sąnariai pributi ir užsimokėti duoklę, o teipgi užkviečiam norinčius prisirašyti prie S. L. A. Sekr. *J. Kunca.*

Wanamie, Pa. 24 k. S. L. A. per Naujus Metus pas Raulą Bruką Glen Lyon, Pa. ant 3-jų po pietų. *Komitetas.*

Didelis viešas susirinkimas 38-tos k. S. L. A. atsibus 1 d. sausio nedėlio 2 po pietų, svetainėje p. Draugelio, 73 Grand str. Brooklyn, N. Y. Užkviečiami visi draugai ir draugės susirinkti kuoskaitlingiausia, bus svarbus svarstymai, priimami nauji sąnariai ir įmokėjimai duoklės. *Komitetas.*

A. Maslauckas ir Sunus,**LIETUVISZKI GRABORIAI.**

Karietos ant veseilių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkrausty-
mui ir t. t.

415 W. Main Street,
PLYMOUTH, PA.
Naujas Telefonas 7031.

Ne reklama!

Tiktai pranešimas broliams darbininkams, kad išėjo nauja, tinkanti socializmo agitacijai knygutė: „Dėl ko lieja žmogus prakaitą?“ (Socialisto knygynėlis Nr. 1), su paveikslėliais. Kaštuoja vienai: 10c, 3 uz 25c., 7 uz 50c., 15 uz \$1.00. Teipgi gaunama įvairiose kalbose socialistiškų ir revoliucijinių raštų ir laikraščių. Dėl atsakymo įlekit uz 2c. markutę. Atsiūkit pas:

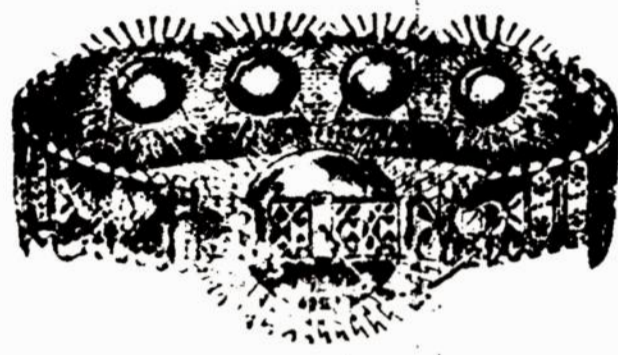
J. O. Szirvydas,
401 E. Main str.
Plymouth, Pa.

„Vienybės“ redakciją telefonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Dovanai! Dovanai!

Dėl apgarsinimo mūsų draugavimo, mes prisiūsime kiekvienam 25 gražius, kofertus, išdrukuotus su jūsų vardu ir adresu ant kampo graziom literom. Prašom sykiu įdėti 13c. stampom dėl apmokėjimo apsupimo ir pačtos kaštų, ir tuojaus bus prisiūsta.

Adresas: W. Adams & Bro.,
Job Printers, Wanamie, Pa.

Tik ant trumpo laiko už \$100.

Duodame progą tik ant trumpo laiko, kad pasinaudotų dėl savo labo serganti žmonės su garšingą Elektrikos diržu „LION“, kurio prekė bus pakelta po senovės, už kurį tuksantais žmonių yra dėkingi už išgydymą nuo nepaprastų ir azaisenėjusių ligų, dėl kurių gyduolė palengvinimo ir sveikatos nesuteikė, tai šite garšingas Elektrikos diržas visai išgydė nuo:

Rumatizmo, dusulio, gūmo, galvos skaudėjimo, vidurių užkietėjimo, nervikumo, raptoros lytiškų bei abelinų silpnybių, kraujo nečystumo, dieglių, patrukimo ir paslaptinių ligų, kurių gydymą užlaikom didžiausioj slaptumą.

Dėl sergančių moterių ir jų silpnybių tas Elektrikos diržas yra tikras išgydymas, už vieną dolerį apturėsit sveikatą ir uždeysit daug pinigų: apat to suteikiamo reikalaujančiomis geldžiančias roklas

Vyrų ir moterų naudokites la paikios progos reikalaujanti ir geldžianti laimingos sveikatos, iš paaklausio išradimo dėl labo žmonių. Išgydymą svarantuojam arba pinigais sugrazliam.

Teipgi mes išgydom tas blaurel darkančias žmogų karpas, užsisenėjusias ir nuo užsikrėtimo per išradimą mus UNIVERS. Mūsų adresas:

New York Univers. Ehd Institute,
87 Madison Square,
New York N. Y.

Už dyką

prisiūnčiame gražų lietuvišką kalendorių knygos formoje su gražiais pasiskaitymais ant meto 1905 kiekvienam kas prisiūs mūsų savo adresu

Bischoffs Banking House
237 Broadway New Ybrk, N. Y.
90-79

O kas ezia.

Taigi popieros rašymui gromatų in kraju, naujause išrasto, gražiausics visoje pasauleje. Kiekvienas kas prisiūs 10c. apmokėjimui pačtos kaštų, gaus už dyką ant pačius 6 popieras su kopertom. Parduodame 6 tuzinus už \$1.00. Reikalaujame agentu visur ir duodame gerą uždarbį. Rašydami adresuokite:

Agent Church goods,
Sta. W. Box 14 Brooklyn, N. Y.

Drangystė naikinimui vuodu.

Jau nekartą buvo apreikšta kad nekurius ligos kaip tai drugys, geltonasis prasideda nuo vuodu, taigi draugystė susitvėrė. Potam buvo apreikšta kad paojingiausios ligos kaip tai džiova uždegimas plaučių, karštligės ir kitų kurių laike vidurei didei silpni. Pagelbėjimui to geriause liekarsta Triner's Amerikoniskas Elikvir Teisingas Vinas išdirbamas per Joseph Triner, 799 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Priduoda didelę syla viduriams ir visam organizmui kaip ir stiprumą. Valgoime ir geriame viaokius daigtus patol, pakol nesugadiname savo organizmo sutrovėjimo. Tokis gydymas nevisados yra reikalingas, kadangi padaro pacientui nesmagumo; į tą vietą nusipirkite Triners Amerikonisko Elikvir Cysto Vyno. Toji gyduolė yra išdirbta iš čysto vyno ir importuotų šaknų; išgydo kiekvieną vidurių ligą ir išgydomas ligas. Išcystina ir išgydo visokį uždegimą vidurių. Vartojant sureguliuoja, sustiprina ir pastato į normaliską padėjimą. Ant pardavimo visose aptiekose ir pas patį fabrikantą,

Tik už 10c. tuzinas

geriausios popieros ant svieto su daugeliu gatunkų visokių pavincėvoniu ir dainelių ir su labai gražioms kvietkoms, paveikslėleis, balandėleis ir su dviems rankoms zveikinančioms Lietuviškų ar lenkiškų. Žodžiu sakant gražiausios popieros ant svieto. Kas syki pirsks ir pamatys jų gražumą tas visada pirsks. Ba tos kvietkos net veidą rodo iš gražumo o rodos ir nuliudusį žmogų prakalbintu. Kas prisiūs 30c. tas aplaikys 12 popierų 2 knygas Saliamono ir žydo pakuta vertės 20c. Tai viską atiduosim už 30c.

Teipogi pargabenom daugybę lietuviškos trajankos iš Palangos. Visiems zinoma kad Palangos yra geriause trajanka ant svieto susidedanti iš visokių geriausių šaknučių devynerių, boxesas tik 30c. su prisiuntimu.

Teipogi turime didelę krautuve visokių knygų abrozų abrozėlių, szkaplierių ir razančių, žodiu sakant didžiause ir pigiause krautuve dėl perlioru ir štonikų kurie tuom užsiima. Reikalaujame pardavikų ir duodam gerą uždarbį. Norėdama dauges žinoti apie mus tavoro pigumą indėk 26 stempą o gausi didelį kataliogą iš kurio galėsi pasirinkti ką tik norėsi. Adrisas:

Nathews Zukaitis, 227 E. Main st.
New Britain, Conn.

Naujausios knygos:

Apie konstituciją - 15c
Seniems kanaaninkams ir pralotams, klebonams ir jauniems kamendoriams - 10c
Už ką mes lenkams turim but dėkingi - 15c
Tėvynainių giesmės - 15c
Jozapa Miglovaras rasztai - 10c
Spartakas, apysaka isz vergų sukėlimo gadynės - 20c
Gyvenimo laszai - 15c
Jaunikaičiams dienos - 20c
Spauda leista - 2c
Džiova ir kova su ja - 30c
Tautiškas atgijimas lietuvių ir kitų tautų - 20c
Dykaviečių apmedžiavimas patarmės ukininkams - 30c
Trumpa visatina Istorija dalis I senovės Istorija - 25c
Sodžiaus vaizdelei apysakutė iš sodžiu gyvenimo - 5c
Paprasti rakandai ir išdarbiai iš šakų - 25c
Kaip reik pinti rėčkas, baldai ir kiti pinamieji daiktai - 30c
Ką ir kaip kai-kurie amatai dirba dalis I - 20c
Pranašavimai Michaldos karalienės iš Sabbos - 15c
Pragaro gilmės juokingas aprašymas apie kankynes pragare - 15c
Darbininkų Balsas No. 1 2 3, ir 4 1904 po - 15c
Girtuoklių Adynos - 10c
Kuuigo naudą velniai gauda - 5c
Davatkų gadzinkos. - 15c
Žodynas Juškos antra dalis nuo E. iki J. Plačėi išaiškinta - 2,00
Ašis (apysaka iš darbininkų gyvenimo). - 5c
Prie žydų klausimo - 5c
Kovoje už laisvę, (drama 3 veikmėse). - 10c
Viennos revoliucija 1848 m. - 10c
Komunistų manifestas. - 20c
Darbininkų Balsas. - 15c
Naujes Lietuviškas Kalbomokslis
Dovanėle vaikams ir sodiečiams 25c.
Pasiskaityk skriaudžemas lietuvi! 10c
Adresuokit:

J. J. PAUKSZTIS & CO.
224 E. Main St.
PLYMOUTH, PA.

HOTELIS K. Strzeleckio.

276 E. Main str. Plymouth, Pa
Užlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus alučio, puikiai kvėpiančių Cigarų, ir reikale suteikia draugišką rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir išgirst skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užėik pas **K. Strzelecki.**